

olens), a rőt röptyüs holyva (*Staphylinus erythopterus*), a hangya-szerű tálték (*Clerus formicarius*), a bábrabló futonez (*Carabus sycophanta*), a kerti futonez (*Carabus hortensis*), a hét pettyes böde (*Coccinella septempunctata*), a falámos rinya (*Scolopendra forficata*) sat. — Az élődiék közül legfontosabbak: a kajla fürkész (*Ichneumon circumflexus*), a nógató fürkész (*Ichneumon instigator*), a fekete fürkész (*Ichneumon nigritarius*), a vad gyelme (*Tachina fera*), a tar gyelme (*Tachina laevigata*) sat.

W. K.

Olcó termelés — takarékos gazdálkodás.

Ha valaha, bizonyára most van a gazda arra utasítva, hogy terményeit lehetőleg jutányosan kiállítsa, — s így képes legyen, a jelen nehéz viszonyok és aránytalan árak mellett: ha nem is haszonnal gazdálkodni, de legalább keresztül úszni mindaddig, míg a körülmények kedvezőbbre fordulnak.

Nehéz és háládatlan feladat: oly viszonyok közt gazdálkodni, a minők jelenleg uralkodnak. A gazdának valóban minden erőit, minden segédeszközeit megfeszíteni és mozgásba hozni kell — csak hogy üzletének törekeny hajóját a felbőszült hullámokon fentartani képes legyen.

Olyan idők, minők most járnak, próbálják ki igazán a valódi — avatott és edzett gazdát. Ilyen idők mutatják meg, sokszor nagyon is érezhető módon — a hivatlanoknak: miszerint nem elegendő, csak néhány száz holdat bérelni, egy-két ezer forintot kézbe venni — arra, hogy valaki gazdává lehessen, s a legnehezebb mesterséget, kellő felavatás nélkül, sikerrel gyakorolhassa!

Ilyen idők hirdetik leginkább: az alapos készütségnek, az elméleti valamint gyakorlati kiképeztetésnek mulhatalansükségességét — azon üzletmódnak szerencsés gyakorolhatására, melynek annyi és oly sokféle elemekkel meg tényezőkkel közreműködnie, annyi mindenféle viszonyoknak s körülményeknek mibenlétével s alakulásával szorosan lépést tartania, meg annyi bajjal és nehézséggel szünet nélkül küzdenie kell!

Azért vessen magával jól számot mind az, ki e rögös pályára lépni, — ki arcza verejtékével a földet munkálbi, annak nyers anya-

gaiból — annyi nehézség közt, nemes növényeket előállítani kíván: — valjon fel van-e szerelve a kellő tudományyal és képességekkel; valjon lelke elég erős, jelleme elég szilárd-e arra: hogy a gazdasátnak, bár szép és nemes, de mindég nehéz és sokszor háládatlan pályáján becsülettel és sikerrel megállhasson?

De bocsánat: nem akarok mind azon kellékekről szólni, melyek a mezei gazdaszat melletti megélhetésre okvetlenül szükségesek; jelenleg a gazdának csak egyik tulajdonát szándokom előtérbe állítani, és pedig azon tulajdonát, mely bár mindenkor, de a jelen mostoha körülmények közt kétszeresen szükséges a célnak biztos megközelítéséhez.

Ezen pótolhatlan és sarkalatos tulajdonság — mondjuk inkább erény — a takarékosság!

A sikernek, a boldogulásnak alig van fontosabb kelléke az öszszes köz- és magángazdaszatban — a takarékoszágnál: mely ismét valódi anyaja számos más erényeknek és javaknak.

A mezei gazdának, ha bármikor, jó és tartós sikerrel kíván működni: takarékosnak kell lenni. De oly időkben, a minők jelenleg nehezdedek reánk: csak is ezen nemes erénynek bölcs gyakorlása képes fentartani s a végenyészettől megmenteni!

A gazdának, hogy sikerrel termelhessen, számos erőket és érték-tárgyakat kell mozgásba meg fogyasztásba hozni. A gazda működése az időben történik; és végeztetik részint emberi és állati, részint más természeti erők segítségével. Ezen erőket részint pénzzel, részint pénzértéket képviselő mindenféle más anyagokkal kell mozgásba hozni s abban megtartani.

A gazda tehát sokféle érték-tárgyakkal dolgozik, a melyek együttvéve tetemes tőkét képviselnek. Ezen tőkének nagysága és alkalmazásától függ leginkább a gazdaságnak tiszta jövedelme: mely utóbbi nem más, mint ama (u. n. üzleti) tőkének kamatja.

Vessünk egy futó pillantást a mezei üzletben fekvő tőkékre, és csakhamar meggyőződünk arról: mennyi és minő értékes tárgyakkal kell a mezei gazdának az ő üzletében dolgoznia.

A gazdasági üzlettőkének részei t. i. röviden a következők:

1) gazdasági épületek és pedig lak- és üzletépületek (istálók, pajták sat.)

2) gazdasági gépek, eszközök és szerek : alkalmazásban a földmivelésnél, az állattenyésztésnél sat.

3) gazdasági munka- és haszonállatok, u. m. lovak, szarvas-, gyapjas-, sertés marhák sat.

4) élelmi készletek, a gazdaságnál elfoglalt emberek számára ;

5) készletek nyers anyagokban, melyeket a gazda üzlete mellett felhasznál, péld. szerfa, épületfa ;

6) készletek, melyek az üzlet vezetésénél elfogyasztatnak, milyenek : tűzifa, olaj, só, trágya, takarmány, szalma sat. ;

7) saját terményekből készletek, melyek eladásra várnak, u. m. gabona, gyapju, tej, vaj, sajt, hizlalt marha sat. ;

8) pénz-készletek : a folyó költségek — adók, dijjak, munkabérek, tatarozások sat. fedezésére.

Im ezen tételek hosszú sora (a 7 alattiak kivételével) nagy súlyal nehezedik gazdasági jövedelmezésünk lengé mérlegébe ! De azért ne várja tőlem a szives olvasó : mintha ezen tételek bármelyikének fölösleges voltát, mellőzhetését vagy megszorítását akarnám kijelenteni, illetőleg javasolni. Ezen tételek mind nélkülözhetlen feltételei s eszközei a mezői termelésnek ; sőt mennél belterjesebben vezettedik valamely gazdaság, annál magasabb az üzlettőke, annál nagyobbak ama tételek.

Én a takarékos gazdálkodást nem a szükséges felszerelés meg előlegezés fukar megvonásában vagy szük kimérésében keresem ; hanem azt csak — a fenebbi pontokban nevezett tárgyaknak tapintatos kiállítása és megszerzésében, czélszerű s erélyes alkalmazásában ; rendes és takarékos felhasználásában, szigorú és pontos kezelésében — találom.

Értem pedig :

a tapintatos kiállítást és megszerzést : a gazd. épületekre s gépekre sat. ;

a czélszerű s erélyes alkalmazást : a gazd. munka-erőkre nézve ;

a rendes és takarékos felhasználást : a fogyasztási készletekre, u. m. vetőmag, trágya, takarmány s m. e. nézve ;

a szigorú és pontos kezelést a pénzkészletekre nézve.

Ugyan van-e, ki tagadni akarná : miszerint a gazd. üzlettöke minden ágának lehető legezlszerűbb beszerzése, alkalmazása s kezelése mellett — hasonló töke-erővel nagyobb eredményt, vagy legalább ugyanazon eredményt kisebb töke-erővel létrehozni ne lehetne?!

Szigoru rend, ernyedetlen munkásság, takarékos és bölcs kezelés, tapintatos beosztás, pontos számítás, erélyes vezetés mellett — bizonyára nemcsak teljesen megérteni, hanem egész mértékben élvezni is fogjuk azon hatalmas eszköznek áldását, mely ezen kevés szóban annyi sokat mond: rend és takarékoság: az időnek, erőnek és készleteknek felhasználásában!

Legyen szabad: a takarékoságnak ezen általános szabályához még a következő részletesb és nem kevésbé fontos tanácsokat csatolni: kiegészítésül és bővebb magyarázatául az eddig mondottaknak.

1) Kezdjük a takarékoságot saját személyünknel és családunknál; mellőzzünk minden fölösleges, állásunkhoz nem illő, hiú, célszerűtlen költsékezést vagy éppen pazarlást.

2) Biztosítsuk üzlettökénket, készleteink és vetéseinket: így váratlan csapás nem ér; jövedelmünk végkép el nem marad; és előre nem látott fájdalmas költségektől mentve maradunk.

3) Tagosítsunk, hol eddig nem történt; így jobb gazdálkodást vezethetünk és a kezelési költségéből sokat takaríthatunk.

4) Alkalmazzunk célszerű eszközöket és gépeket: ilyenekkel kevesebb költséggel több és jobb munkát végzünk.

5) Gondozzuk és használjuk a gépeket s eszközöket úgy, hogy azoknak lehető sokáig jó hasznát vehessük; így ismét tetemes költséget kimélhetünk.

6) Marháinkat lehetőleg jól tartsuk: ezáltal fokozzuk azoknak mindennemű haszonképességét, jobban értékesítjük a takarmányt s olcsóbban készítjük a trágyát.

7) A marhatrágyával is okszerűbben járjunk el, mint eddig szoktunk: így jobban fentartjuk a trágya értékét és hasonló tömeggel tovább érünk földjeink javításánál. Több és jobb trágya után pedig földjeink többet s jobban fognak fizetni.

8) Javítsuk, nemesítsük marhafajtáinkat — hogy azoknak belértékét emeljük s hasonló takarmánymennyiség mellett több és nemesebb terményeket nyerhessünk. Ezen uton még nagyon bővíthetjük marhatartásunk jövedelmét.

9) A takarmány elkészítésénél és kiszolgáltatásánál okszerűen és pontosan járjunk el: így hasonló tömeggel nagyobb eredményt nyerünk s készleteinkkel tovább érünk.

10) Épületeinknél a kis hiányokat tatarozzuk — és ne várjunk, míg a kis hibából nagy kár válik. Jókor történt, bár apró fotózással, későbbi nagy kiadást lehet megkimélni.

11) Adjunk példát cselédeinknek a takarékoságban, munkáságban, pontosságban; bánjunk el velök igazságosan és emberségesen: — ily eljárás arany kamatot hoz a gazdának és nagyon lejobb szállítja a cselédbérnek drágaságát.

12) Használjunk fel minden alkalmat ismereteink és tapasztalataink bővítésére. Az ügyes, mivel t munka, hasonló erő s költséggel dupla eredményt képes előállítani. — Nincs a gazdának olcsóbb és hasznosabb munkatársa — a tudományál: csak ismeri, becsülni s használni tudja!

Turonyi.

Az erdészeti kiállítások ügyében.

Az „Oest. Monatschrift“ nyomán Erdődi Adolf.

Bevezetés.

A kiállítások europaszerte napi renden vannak s azokban az erdésznek is — akarva vagy nem akarva — részt kell vennie: nemcsak hogy az idő kívánalmainak megfeleljen, de — mert azok az erdészet fejlődését is hathatósan előmozdítani alkalmasak.

Az eddigi kiállításokból azonban kitűnt, hogy a vállalkozók az erdészetről nem mindig birtak helyes ismeretekkel, valamint, hogy az erdészeti kiállítók eddigelé nem igen tudják még, mit és hogyan állítsanak ki.

Az erdészeti kiállítások előnyei.

Az erdészeti szaknak — ideértve a vadászatot is — az általános vagy is azon kiállításokban, melyek az összes népgazdaságra vagy legalább az őstermelésre és az iparra terjednek, oly előnyei vannak, hogy az ott mindig a legfényesebb részek egyikét képezheti. Mert a mellett, hogy az erdészet magában véve is érdeket ébreszt és a látványat kielégíti, az iparral való feltűnő ellentéte által minden